

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Školní poradenské pracoviště a možnosti spolupráce s aktéry inkluzivního
vzdělávání**

Denisa Zajícová

Olomouc 2024

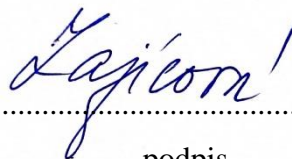
Mgr. Bc., Ivana Grohmann, DiS, Ph.D.

Anotace

Jméno a příjmení:	Denisa Zajícová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Bc., Ivana Grohmann, DiS., Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Školní poradenské pracoviště a možnosti spolupráce s aktéry inkluzivního vzdělávání
Název v angličtině:	School Counseling Workplace and Opportunities for Cooperation with Actors of Inclusive Education
Zvolený typ práce:	Bakalářská práce
Anotace práce:	Bakalářská práce se v teoretické části zabývá školním poradenským pracovištěm, spoluprací mezi členy ŠPP a ostatními aktéry inkluzivního vzdělávání. V metodologii hledáme odpovědi na výzkumné otázky pomocí kvalitativního výzkumu, rozhovorů. Následně odpovídáme na hlavní cíl.
Klíčová slova:	Školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP), aktéři inkluzivního vzdělávání – školní speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce, zákonní zástupci, ostatní učitelé, spolupráce
Anotace v angličtině:	The theoretical part of the bachelor's thesis focuses on the school counseling service, the collaboration between members of the counseling team, and other actors in inclusive education. In the methodology, we seek answers through qualitative research and interviews. Subsequently, we address the main research objective.
Klíčová slova v angličtině:	The school counseling service (ŠPP), actors of inclusive education – school special educator, school psychologist, prevention coordinator, educational counselor, legal guardians, other teachers, collaboration.
Rozsah práce:	50 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Školní poradenské pracoviště a možnosti spolupráce s aktéry inkluzivního vzdělávání vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucí práce Mgr. Bc., Ivana Grohmann DiS., Ph.D. za její cenné rady a vstřícnost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat svému manželovi za trpělivost a velkou podporu.

Úvod

Školní poradenské služby ve školství byly formovány v devadesátých letech a postupně se vyvíjela koncepce, která se zaměřovala na činnosti výchovných poradců a školních metodiků prevence avšak novější přístup klade důraz na trvání školních poradenských pracovišť a jejich spolupráci s dalšími školskými poradenskými zařízeními jako jsou pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Zákon č. 561/2004 Sb. zajišťuje poradenské služby ve školství. Školní poradenské pracoviště tvoří tým odborníků, který je složený z výchovného poradce, školního metodika prevence, školního speciálního pedagoga a školního psychologa. Záleží však na vedení školy a týmu odborníků, jaké složení si zvolí. Nezbytný však je školní metodik prevence a výchovný poradce. Za poradenské služby je odpovědný ředitel školy. Ředitel školy může pověřit pracovníka z týmu poradenského pracoviště, který bude zodpovídat místo něj. (Knotová, 2014)

Základem pro dobré fungování školního poradenského pracoviště je vzájemná spolupráce odborníků, kteří se podílí na celkovém řešení situací s efektivní prevencí. (Knotová, 2014)

V bakalářské práci se budeme zaměřovat na spolupráci mezi jednotlivými odborníky školního poradenského pracoviště, mezi učiteli a školním poradenským pracovištěm a v neposlední řadě o spolupráci mezi rodiči a školním poradenským pracovištěm. Zaměříme se i na spolupráci se školským poradenským zařízením. Na to abych mohla zjistit, jak spolupráce mezi aktéry funguje, použiji kvalitativního výzkumu, za využití polostrukturovaného rozhovoru jako metody sběru dat.

Cílem této práce je zjistit jak tito aktéři mezi sebou spolupracují a komunikují, jak vnímají spolupráci mezi všemi popsányi aktéry této práce. V této práci se rovněž věnujeme jednotlivým osobám, které jsou zainteresované ve školním poradenském pracovišti.

1. Školní poradenské pracoviště

V této kapitole se budeme zabývat tím, co to vlastně školní poradenské pracoviště (ŠPP) je a jak funguje.

Školní poradenské pracoviště je specializovaná služba poskytovaná ve školách, která se zaměřuje na podporu osobního a sociálního rozvoje dětí, žáků a studentů. Jeho hlavním cílem je pomáhat dětem, žákům a studentům překonávat překážky, které mohou ovlivnit jejich učení.

ŠPP může být vnímáno jako brána k individuálnímu růstu a úspěchu ve školním životě. Je to jakési navigační centrum pro žáky a studenty, kteří se mohou ocitnout v takové životní situaci, která je v rozporu s učením, mezilidskými vztahy nebo osobními výzvami. Tato pracoviště poskytují podporu a vedení, které jim pomáhá překonávat překážky a dosahovat svého plného potenciálu.

Školní poradenské pracoviště se věnuje široké škále služeb. Jeho úkolem jsou například individuální rozhovory se žáky a studenty, spolupráce s třídními učiteli, plánování intervencí, preventivní akce nebo podpora účastníkům vzdělávacího procesu (Kendíková 2018).

Vyhláška 72/2005 Sb. § 7 uvádí že: „*Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na*

- a) *poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,*
- b) *sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,*
- c) *prevenci školní neúspěšnosti,*
- d) *kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,*
- e) *podporu vzdělávání a sociální začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,*
- f) *podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,*
- g) *průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,*
- h) *včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,*

- i) *předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,*
- j) *průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,*
- k) *metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,*
- l) *spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,*
- m) *spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními. ,, (vyhláška č. 72/2005 Sb. § 7)*

Kendíková (2018) také doporučuje vypracovat systém, pomocí kterého bude škola komunikovat s rodinou. Tento by měl být jasný a přehledný a rodiče s ním budou seznámeni při nástupu dítěte do školy.

Jinými slovy, školní poradenské pracoviště funguje jako prostředník mezi žáky / studenty a jejich potenciálním úspěchem, pomáhá jim objevovat své možnosti a překonávat překážky, které se mohou vyskytnout během jejich vzdělávacího a osobního růstu. Za poskytování služeb poradenství zodpovídá ředitel školy či jeho zástupce. Služby poradenského pracoviště jsou poskytovány zdarma. Zákonný zástupce souhlasí s poskytováním služeb ŠPP na základě tzv. generálního souhlasu a ŠPZ doporučuje podpůrná opatření na základě doporučení ke vzdělávání, s čím opět musí souhlasit zákonný zástupce.

SPC jsou zaměřena na pomoc dětem se zdravotním postižením a PPP se věnuje především dětem bez zdravotních postižení (Kendíková, 2018).

Pracoviště by mělo být flexibilní a dostupné, aby se mohlo přizpůsobit potřebám svých „klientů“. Pracovníci ŠPP mohou služby poskytovat nejen v kanceláři, ale také v různých částech školy, například ve třídách či knihovnách.

1.1 Činnosti školního poradenského pracoviště

Funkce a činnosti školního poradenského pracoviště nalezneme v příloze vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Školní poradenské pracoviště se zaměřuje na různé oblasti poradenství, mezi něž patří kariérové poradenství, jemuž se věnuje většinou výchovný poradce či kariérní poradce. Další

oblastí je poté podpora rodičů, kterou by měl zajistit celý tým školního poradenského pracoviště, který mezi sebou vzájemně komunikuje a dbá na vzájemnou spolupráci mezi ŠPP a rodiči. Důležitou oblastí jsou také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, které má ve své péči převážně speciální pedagog. Neméně důležitým úkolem školního poradenského pracoviště je i poskytnutí metodické pomoci pedagogickým kolegům.

Kariérové poradenství není přímo stanoveno v legislativě, avšak je zaměřeno na přípravu žáků na vstup do dalšího vzdělávání a pracovního života. Cílem je pomoci jednotlivcům při volbě dalšího vzdělávání, při profesní přípravě či hledání vhodného zaměstnání. (Knotová, 2014).

Poradenství pro zákonné zástupce studentů hraje klíčovou roli v zapojení rodiny do výchovně-vzdělávacího procesu. Je důležité, aby rodiče byli informováni o postojích školy a aktivně se zapojovali do vzdělávacího procesu svých dětí. Je nezbytné hledat nové formy a metody zapojení rodičů a získávat od nich zpětnou vazbu, neboť každá rodina má své vlastní potřeby a priority. (Tyšer, 2006).

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají nárok na podporu ve vzdělávání prostřednictvím podpůrných opatření. Tato podpora je poskytována školními poradenskými pracovišti bez ohledu na příčinu speciálních vzdělávacích potřeb.

Metodické a informační aktivity představují prostředky, kterými odborníci ve školním poradenském pracovišti podporují pedagogický tým na dané škole. Tato forma podpory zahrnuje poskytování užitečných informací a metodického vedení při implementaci individuálně vzdělávacího plánu (IVP) a plánu pedagogické podpory (PLPP), při realizaci pedagogických opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a při práci s talentovanými či mimořádně nadanými jedinci. Pracovníci ve školním poradenském pracovišti přinášejí do praxe nové pedagogické metody a postupy v oblastech pedagogické diagnostiky a intervencí, což přispívá k neustálému zdokonalování vzdělávacího procesu a posilování individuálního rozvoje žáků. Takto se školní poradenské pracoviště stává klíčovým partnerem pro pedagogický tým při dosahování optimálních výsledků vzdělávání a podpoře rozmanitých potřeb žáků. (Vyhláška č. 72/2005 Sb., Zákony pro lidi, 2020).

Tyto činnosti reflektují potřeby a specifika jednotlivých skupin žáků a mají za cíl poskytnout jim adekvátní podporu a pomoc při jejich vzdělávacím a osobním rozvoji. Cíle

školního poradenského pracoviště se mohou lišit v závislosti na potřebách konkrétní školy a komunity.

1.2 Personální obsazení školního poradenského pracoviště

Školní poradenské pracoviště je složeno z různých odborníků a pracovníků, kteří společně pracují na poskytování podpory a poradenství studentům, rodičům a pedagogům.

Pracovníci školního poradenského pracoviště jsou součástí pedagogického sboru školy, na které fungují, a proto mohou získat blízký pohled na aktuální problém. „...*Sebelepší specialista či odborník ..., není-li bezprostředně zainteresován přímou každodenní prací se žáky v konkrétním školském zařízení, nemůže s dostatečnou jistotou potvrdit, že zdroje problému ... jsou v žáku samotném či v jeho rodině, anebo někde jinde*“ (Opekarová, 2010, s. 14).

Toto však neplatí na všech školách. Stává se, že členy sboru bývají pouze výchovný poradce a metodik prevence a externě jsou přizváni školní psycholog a speciální pedagog. Součástí ŠPP může být také logopedický preventista, sociální pedagog nebo poradce pro žáky cizince.

Výchovný poradce

Knotová uvádí, že „...*ve školách poradenské služby zajišťuje výchovný poradce a školní metodik prevence.*“ (Knotová, 2014, s. 23) Činnost výchovného poradce je stanovena legislativou, především vyhláškou č. 72/2005 Sb., která upravuje poskytování poradenských služeb ve školách a poradenských zařízeních. K získání nezbytných kvalifikací musí absolvovat studium v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v rozsahu 250 hodin (Zákon č. 317/2005 Sb § 8)

Výchovný poradce úzce spolupracuje s vedením školy, přičemž je klíčové, jaký pohled na něj má ředitel. Zda jej vnímá spíše jako správce administrativy či jako odborníka přispívajícího k atmosféře ve škole (Knotová, 2014).

Práce výchovného poradce zahrnuje široké spektrum činností, jako je metodická a poradenská pomoc, informační podpora pro žáky, rodiče, vedení školy i kolegy (Čáp, 2009). Jeho role je dále dělena do několika oblastí, jako je kariérové poradenství, řešení problémů se školní docházkou, péče o žáky s různými vzdělávacími potřebami a další (Knotová, 2014). Mimo tyto činnosti se také aktivně přispívá k objevování možností financování školy (rozvojové programy, granty).

Zásadní součástí práce výchovného poradce je také správa dokumentace o vyšetřeních a poskytnuté péči, kterou musí zachovávat v souladu s důvěrností (Knotová, 2014).

Kendíková (2018) tvrdí, že: „*U větších škol s více žáky se speciálními vzdělávacími potřebami doporučujeme uplatňovat model rozdělení výchovného poradenství mezi více pracovníků. Za vhodnou lze považovat formu oddělení kariérového poradenství od řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků.*“ (Kendíková, 2018, s. 20-21). To znamená, že by na školách měl fungovat vedle výchovného poradce i poradce kariérní, který může žákům pomoci s výběrem budoucího povolání a střední školy.

Metodik prevence

Práce metodika prevence je soustředěna převážně na prevenci sociálně patologických jevů. „*Činnosti tohoto pracovníka můžeme rozdělit na metodické a koordinační, informační a poradenské.*“ (Kendíková, 2018, s. 21). Lze tedy říci, že úkolem metodika prevence je aktivní vymýšlení akcí v rámci prevence a hledání nových postupů a metod.

Kromě prevence a řešení sociálně patologických jevů, jako jsou kouření, užívání drog a alkoholu, projevy šikany mezi žáky, rasismus apod., se metodik prevence věnuje také monitoringu rizikového chování žáků (záškoláctví, porušování školního řádu, šikana, návykové látky...), poradenské pomoci rodičům a organizuje školní přednášky a besedy týkající se prevence rizikového chování. Na základě monitoringu pak konzultuje s ostatními pedagogickými pracovníky vhodný výběr aktuálních témat pro besedy. Spolupráce mezi metodikem prevence a dalšími pedagogickými pracovníky je důležitá pro zdravý chod školy, tím myslíme posilování vztahů mezi pedagogy a žáky, pedagogy i žáky navzájem, ale také aktivní spolupráci pedagogů a vedení školy.

Funkce školního metodika prevence je povinně zavedena na každé škole a je svěřována osobě jmenované ředitelem, který ji také ohodnocuje za její náročnou práci (Bendl, 2004).

Nicméně podle Jany Svobodové finanční ocenění této role není dostatečné a pedagog se často stává metodikem prevence z různých důvodů, například proto, že je nejzkušenější, nejmladší, nebo mu je funkce jednoduše přidělena. Svobodová zdůrazňuje, že by tato pozice měla být považována za významnou a že by pedagog zastávající tuto roli měl mít na škole respektované postavení (Svobodová, 2012).

Pokud má pedagog kvalitní vlastnosti a zkušenosti a osobně se zajímá o tuto funkci, měl by vzít v úvahu několik faktorů, které ovlivňují jeho práci a rozlišují průměrného metodika od výjimečného (Svobodová, 2012). Kromě obecných kritérií musí pedagog splnit i legislativní požadavky, jako je absolvování minimálně 250 vyučovacích hodin a úspěšné absolvování závěrečné zkoušky (Vyhláška č. 317/2005 Sb.).

Tyšer (2006) dodává, že pro účinné plnění svých povinností musí metodik prevence disponovat určitými vlastnostmi a předpoklady. Klíčové je, aby si získal respekt žáků a kolegů. Také je důležité, aby byl ochoten pracovat na svém osobním rozvoji a neustále se vzdělávat. (Tyšer, 2006)

Speciální pedagog

Speciální pedagog je profesionál v oblasti vzdělávání, který se zaměřuje na podporu a vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami a také na žáky nadané. Jejich náplň práce se zaměřuje na podporu a rozvoj schopností studentů, kteří mají různorodé vzdělávací potřeby jako například poruchy učení, autismus, ADHD, poruchy chování nebo emocionální poruchy. Role speciálního pedagoga se může lišit v závislostech na daném prostředí a konkrétních potřebách žáků či studentů.

Speciální pedagog má klíčovou úlohu v zajištění toho, aby všechny děti měly přístup ke kvalitnímu vzdělávání a aby mohly dosáhnout svého plného potenciálu bez ohledu na jejich individuální potřeby a schopnosti. Kendíková (2018) také říká, že: „...*tento pracovník provádí také diagnostické, intervenční, metodické a koordinační činnosti.*“ (Kendíková, 2018, s. 21).

I přesto, že školy zaměstnávají speciální pedagogy čím dál častěji, stále se může jednat o člena školního poradenského pracoviště, který není součástí běžného školního kolektivu a mohou mu tedy chybět souvislosti o aktuálním dění na škole. Hlavním problémem je financování těchto odborníků. Ředitelé škol musí vynaložit značné finanční prostředky, aby si mohli takového specialistu na své škole dovolit. Proto se může stát, že se nejedná o zaměstnance

na plný úvazek, ale o externího pracovníka, který působí současně na více školách. (Kucharská, 2013).

Podle Kendíkové (2018) však: „... zaměstnávání těchto pracovníků přímo na školách snižuje zátěž pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center. Lépe se také daří detekovat potíže žáků, jejichž rodiče by se bránili návštěvě školského poradenského zařízení nebo jiného odborného pracoviště. Mnoha z nich také vyhovuje, že speciálně pedagogická péče probíhá přímo ve škole. Výhodou je úzká spolupráce s učiteli a asistenty pedagoga, která může probíhat ve známém prostředí, což jistě posiluje vybudování vztahů důvěry. Při současné legislativní úpravě mohou speciální pedagogové na školách realizovat i podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením.“ (Kendíková, 2018, s. 21-22).

Školní psycholog

Školní psychologové často nejsou součástí sborovny. Učitelé často vnímají jejich roli jako "kontrolory své práce", což může vést k různým obavám. Stává se také, že před školními psychology si učitelé nepřiznají své nedostatky a pochybení a nemůže tak dojít k jejich nápravě. Pedagogové se snaží řešit výukové problémy sami nebo s podporou kolegů ze sborovny či s výchovným poradcem (Kucharská et al., 2014). Jakmile však dojde k vymezení rolí ve vztahu psycholog – pedagog, edukační proces se stane jednodušším a efektivnějším pro všechny zúčastněné.

Učitelé očekávají od školních psychologů především pomoc při řešení individuálních problémů žáků, podporu při vytváření pozitivní atmosféry ve třídě a možnost vzdělávat se v oblasti psychologie (Štech, Zapletalová, 2001).

Ředitelé od školních psychologů očekávají poradenství pro žáky, prevenci a terapii ve skupině, diagnostiku, podporu pro učitele a komunikaci s rodiči (Lazarová, Ondruš, 2000).

Práce školního psychologa se odvíjí od jeho vzdělání, dovedností a požadavků prostředí školy, kde pracuje. Můžeme ji rozdělit do tří oblastí: podle vykonávaných činností, potřeb cílových skupin a témat, na která se zaměřuje (Lazarová et al., 2017). Zahrnuje diagnostiku a intervenci, práci s různými skupinami ve škole a řešení různých témat, jako jsou poruchy učení a chování či sociální klima. Školní psychologové pracují s celým systémem školy, včetně žáků a učitelů, a pomáhají řešit různé problémy vzdělávání a výchovy (Čáp, Mareš, 2001).

Aktuálním tématem školních psychologů je zvyšující se počet psychických onemocnění mezi žáky, např. úzkosti, deprese, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování apod. Řada potíží žáků však také souvisí s průběhem výuky a s činností a chováním učitelů. Proto je důležité přijmout a respektovat odborný pohled školního psychologa na danou situaci.

1.3 Kdo dále spolupracuje se školním poradenským pracovištěm?

Na spolupráci školního poradenského pracoviště se může podílet jak asistent pedagoga tak třídní učitel nebo další pedagogové, ale také i zákonný zástupce.

Asistent pedagoga

Asistent pedagoga je pracovníkem školy, jehož náklady jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu, a tudíž na něj rodiče nebo jiné subjekty nepřispívají. Hlavním úkolem asistenta je poskytovat podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami tak, aby nedocházelo k jejich izolaci, ale naopak k co nejlepší integraci do kolektivu. Spolupracuje s pedagogy a poskytuje jim potřebnou zpětnou vazbu. Jejich práce je veřejností často diskutována, avšak pro pedagogy jsou velkým přínosem a úlevou. Učitel a asistent by se měli snažit spolupracovat tak, aby dosáhli co nejlepšího výsledku práce s jedincem nebo se třídou. (Kendíková, 2018) Asistent pedagoga je přidělen do třídy, kde žák není schopen sám naplňovat své vzdělávací potřeby. Vždy by měl asistent pedagoga spolupracovat s vyučujícím učitelem a podílet se na realizaci, plánování a celkovému začlenění žáka do běžného chodu vyučovací hodiny. Je však nutné, aby asistent pedagoga respektoval učitele a jeho vedení hodiny. Učitel vždy stanoví úkoly, které asistent pedagoga s daným žákem plní. Je také možné, aby asistent pedagoga vedl individuální práci s žákem mimo třídu. Asistent pedagoga se stará i o pozitivní přístup mezi žáky ve třídě. Třídní kolektiv a socializace žáka se SVP se vzájemně prolíná. Asistent pedagoga by se měl postarat o příznivé a klidné podmínky pro žáka s těmito specifickými potřebami. Třídní klima je důležité při dlouhodobé spolupráci asistenta pedagoga a dané třídy. Pokud asistent pedagoga je ve třídě s kolektivem několik let, dochází k užšímu vztahu mezi asistentem a ostatními žáky. Převážně na vyšším stupni se může stát, že žáci mají větší důvěru k asistentovi pedagoga, který je s nimi ve třídě celou délku vyučování než k třídnímu učiteli, který je s nimi méně. (Kendíková, 2018)

Třídní učitel a další pedagogové

Třídní učitel je nenahraditelnou součástí třídy i pedagogického týmu. Kromě toho, že vyučuje své předměty jako pedagog, zastává také roli správce a organizátora třídních záležitostí. Působí jako spojovací článek mezi školou a rodiči. Během školního roku pečlivě sleduje a udržuje databázi obsahující veškeré informace o žácích. Třídní učitel je také první, kdo řeší jakékoli problémy, se kterými se žáci mohou během školního roku setkat. Jako ostatní odborníci ve školním poradenském týmu, i třídní učitel musí splňovat profesní standardy a požadavky. (Čapek, 2013) Třídní učitel přímo nemusí být členem školního poradenského pracoviště záleží však na možnostech dané školy. Další pedagogové jsou opět velice důležitou součástí celého procesu. Pokud se něco odehraje v konkrétní třídě, ve které pedagog právě vyučuje a daná situace se bude probírat na schůzi školního poradenského pracoviště, stává se součástí procesu a spolupracuje s ŠPP na řešení daného problému. Všeobecně se členové ŠPP mohou ptát ostatních pedagogů na konkrétní žáky či situace, které jsou probírané na ŠPP. Jejich poznatky mohou velice přispět k řešení dané situace či problému.

Zákonný zástupce

Zákonný zástupce hraje v celém systému poskytování jakéhokoli opatření významnou roli. Zákonný zástupce je povinen zajistit, aby dítě, žák, student absolvoval povinnou školní docházku ve smyslu § 36 školského zákona č. 561/2004 Sb. Dále je důležitou součástí veškeré spolupráce se školským poradenským zařízením a školou. Zákonný zástupce musí dát písemný informovaný souhlas vždy, když se bude jednat o podpůrné opatření druhého až pátého stupně a následné poskytování těchto opatření. Bez zákonného zástupce se neobejdeme ani při zařazení dítěte, žáka nebo studenta do příslušného typu školy. Opět musí zákonný zástupce souhlasit s rozhodnutím školského zařízení. Zkrátka zákonný zástupce zasahuje do inkluzivního vzdělávání svého dítěte vždy. Bez souhlasu zákonného zástupce nemůže školské zařízení ani škola vykonávat žádné aktivity spojené se vzděláváním dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, tak jak uvádí zákon č. 561/2004 Sb. § 16.

2. Školská poradenská zařízení

Následující kapitoly nejsou tak obsáhlé, jako první kapitola, která vypovídá o problematice. Školního poradenského pracoviště. Vzhledem k celkovému charakteru práce, která akcentuje zejména činnost školního poradenského pracoviště, je zde tato oblast popsána nejpodrobněji. Následující kapitoly tudíž svým obsahem zastřešující jen základní pojetí témat Školských poradenských zařízení a záka se SVP, což doplňuje komplexní zaměření práce.

Školskými poradenskými zařízeními jsou pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Tato zařízení by měla pravidelně komunikovat se školním poradenským pracovištěm (nejčastěji se speciálním pedagogem a školním psychologem), aby mohlo docházet k efektivní pomoci žákům s různými vzdělávacími potřebami. Efektivní spolupráce mezi těmito institucemi zajišťuje komplexní péči a optimální podporu pro každého jednotlivce.

2.1 Pedagogicko-psychologické poradny

„Jakožto školská poradenská zařízení jsou PPP zřizovány podle § 116 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších změn. Podrobně jsou pak vymezeny ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Standardní činnosti pedagogicko-psychologických poraden stanovuje příloha č. 1 k této vyhlášce.“ (Národní pedagogický institut, 2024).

Pracovníky PPP jsou speciální pedagogové, psychologové a také sociální pracovníci. Tito navštěvují školy a školská zařízení. Činnost PPP je však zajišťována především ambulantně, tedy klienti dochází za těmito odborníky. Pracovníci pedagogicko-psychologické poradny se zaměřují na přímou interakci s dětmi a žáky od 3 let až do ukončení středoškolského vzdělání a také s jejich rodiči. Tato interakce zahrnuje individuální péči i práci ve skupinách. PPP doporučují a přizpůsobují vzdělávací proces žákům. Poskytují kariérní poradenství a spolupracují na prevenci rizikového chování u dětí a mládeže. Kromě toho podporují rozvoj pedagogicko-psychologických dovedností učitelů. (vyhláška č. 72/2005 Sb.).

Mezi úkoly PPP patří: „...zjišťování školní zralosti v souvislosti s doporučováním odkladu školní docházky či předčasného nástupu do školy; podporu rozvoje pracovních, sociálních a řečových dovedností, percepčních funkcí, grafomotoriky a dalších nezralých funkcí před nástupem dítěte do školy, diagnostika příčin školní neúspěšnosti, specifických poruch učení a chování a dalších školních obtíží; pomoc při zvládnutí některých výukových obtíží, pomoc při adaptačních nesnázích během nástupu do ZŠ a při přechodu mezi jednotlivými stupni školského systému...“ (Národní pedagogický institut, 2024).

Jinými slovy pedagogicko-psychologické poradny tedy tvoří důležitý pilíř českého vzdělávacího systému, protože pomáhají dětem se specifickými poruchami, které mohou mít dopad na jejich vzdělávání. Zároveň se také snaží korigovat práci učitelů a usnadnit jim edukaci právě těchto žáků.

2.2 Speciálně pedagogická centra

Stejně jako u PPP, poskytují služby klientům speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník. Totožné je i místo působení těchto zaměstnanců, tedy navštěvují školy a školská zařízení a zároveň fungují i ambulantně. Od pedagogicko-psychologických poraden se liší hlavně tím, že se specializují na osoby s různými postiženími - zrakovými, sluchovými, tělesnými i mentálními. Dále také pracují s klienty s vadami řeči a poruchami autistického spektra. Speciální pedagogická centra pravidelně sledují a hodnotí, zda je školní zařazení sledovaných dětí vhodné a jak dosahují školních úspěchů. (Knotová, 2014)

Pro klienty jsou speciálně pedagogická centra velkým přínosem, protože i díky nim a inkluzi se mohou zařadit do běžných škol a socializovat se v intaktním prostředí. (Národní pedagogický institut, 2024).

2.3 Spolupráce se školským poradenským zařízením a školním poradenským pracovištěm

Spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a školskými poradenskými zařízeními je klíčová pro poskytování komplexní podpory žákům v rámci školního prostředí. Tyto dvě instituce úzce spolupracují při individuální podpoře žáků, konzultacích týkajících se diagnostiky a následných doporučeních. Poskytují rovněž poradenství pedagogům i rodičům a společně plánují a realizují programy a akce směřující k podpoře žáků. Pravidelné setkávání

umožňuje reflexi práce a zhodnocení účinnosti poskytované podpory. Důležitým prvkem této spolupráce je také sdílení zkušeností a znalostí, což přispívá k posílení odborné kompetence obou institucí. Spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a školským poradenským zařízením je nezbytná pro vytvoření inkluzivního prostředí ve školách a pro podporu vzdělávání všech žáků. (Národní pedagogický institut, 2023)

Školské poradenské zařízení spolupracuje se školami při identifikaci a doporučení konkrétních podpůrných opatření pro žáky. Při této spolupráci zkoumá možnosti využití personálních a materiálních zdrojů školy, které byly vytvořeny v rámci poskytování podpůrných opatření ostatním žákům. Škola je aktivním partnerem v tomto procesu, poskytující školskému poradenskému zařízení veškerou součinnost. Školské poradenské zařízení má také právo požádat o poskytnutí podkladů podle stanovení § 11 odst. 3. Tato žádost může být směřována na školu, zletilého žáka nebo jeho zákonného zástupce. Před vydáním doporučení o konkrétních podpůrných opatřeních probíhá konzultace se všemi relevantními subjekty, tj. se školou, zletilým žákem nebo jeho zákonným zástupcem. Je-li to možné, jsou názory těchto subjektů zohledněny a zapracovány do konečného návrhu. Školské poradenské zařízení také spolupracuje se školou při návrhu podpůrných opatření v oblasti školských služeb. V případě, že zákonný zástupce žáka nevyjadřuje spolupráci při poskytování podpůrných opatření v nejlepším zájmu žáka, škola a školské poradenské zařízení postupují v souladu s platnými právními předpisy. Škola ihned po obdržení doporučení od školského poradenského zařízení a po získání písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo jeho zákonného zástupce začne poskytovat navržená podpůrná opatření ve škole nebo ve školském zařízení. (Národní pedagogický institut, 2023)

V rámci spolupráce se školským poradenským zařízením, žákem a jeho zákonným zástupcem probíhá průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření. Školské poradenské zařízení poté vyhodnocuje jejich účinnost v souladu s povahou speciálních vzdělávacích potřeb a doby platnosti doporučení. Nejpozději do jednoho roku od jejich vydání se posuzuje účinnost podpůrných opatření, jako je využití asistenta pedagoga, tlumočnicka českého znakového jazyka nebo přepisovatele pro neslyšící. V případě individuálního vzdělávacího plánu se aplikuje stanovení § 4 odst. 2. Při hodnocení využití asistenta pedagoga, tlumočnicka českého znakového jazyka nebo přepisovatele pro neslyšící se také posuzuje, zda jejich rozsah odpovídá potřebám žáka. Pokud škola zjistí, že poskytovaná podpůrná opatření

nejsou dostatečná nebo nevedou k naplnění vzdělávacích potřeb žáka, doporučí zletilému žákovi nebo jeho zákonnému zástupci využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Stejně tak postupuje, pokud poskytovaná opatření již nejsou potřebná. V případě, že školské poradenské zařízení zjistí, že poskytovaná opatření nejsou dostatečná nebo neúčinná, vydá doporučení na zavedení jiných nebo vyšších stupňů podpůrných opatření. Povinnost předchozího informovaného souhlasu zletilého žáka nebo jeho zákonného zástupce tímto není dotčena. (Národní pedagogický institut, 2023)

3. Žák se speciálně vzdělávacími potřebami

Školský zákon říká, že „...Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením...“ (Zákon č.561/2004 Sb. § 16)

V oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je klíčové zaměřit se na zmenšování nestejností ve vzdělávání. Strategie spočívá v posílení schopnosti vzdělávacího systému, předcházet a vyrovnávat různé formy znevýhodnění, a to tak, aby dosažené výsledky byly co nejméně ovlivněny vnějšími faktory, které jednotlivec neovlivňuje. Současně se usiluje o to, aby každá společenská skupina měla rovný přístup ke školnímu vzdělávání. Konkrétně se strategie soustředí na zmenšení části dětí, žáků a studentů, kteří neplní základní očekávané výstupy ve vzdělání. Dále se soustředí na vybudování takového prostředí, které podpoří maximální rozvoj vzdělávání. (Michalík, 2015)

Podpůrná opatření jsou pro děti, žáky a studenty s zrakovým, tělesným, mentálním nebo sluchovým postižením. Pro jedince, kteří mají problémy s řečí, vážnými vývojovými poruchami chování, učení. Dále jedinci s kombinovaným postižením nebo autismem. (Zákon č. 561/2004 Sb. § 16)

Dále paragraf číslo 16 ve školském zákoně říká, že: „... dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním...“. (Zákon č.561/2004 Sb. § 16)

3.1 Spolupráce školního poradenského pracoviště s rodiči

Baslerová et al. říká, že „... významný faktor podporující vzdělávání dětí je spolupráce s rodinami. Naším hlavním úkolem je tedy vytvořit podmínky pro fungování takového

partnerského vztahu s rodiči, navázat s nimi pravidelný kontakt a nabízet jim různé formy spolupráce, které nejlépe vyhovují jejich potřebám a možnostem...“ (Baslerová et al., 2012, s. 57)

Nejdůležitějším aspektem ve vzájemné spolupráci je důvěra, kterou si musí škola respektive školní poradenské pracoviště a rodiče mezi sebou vytvořit, aby vše fungovalo správně. Velice záleží na jejich vztahu a vzájemném respektu obou stran. V první řadě škola musí žákovi poskytnout podporu a veškerá opatření, která jsou potřebná při vzdělávání. Spolupráce je důležitá při realizaci různých opatření. Obeznamíme rodiče s konkrétními možnostmi, které žákovi můžeme poskytnout. Velice důležitá je spolupráce školního poradenského pracoviště a rodiči při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu. Rodič má právo vyjádřit svůj názor. Je součástí vzdělávacího procesu žáka a proto mu náleží zasahovat v jeho kompetenci do této tvorby IVP. Domluva na jednotném přístupu ve vzdělávacím procesu. Ve školním zařízení i doma budou vzdělávací podmínky jednotné. Rodič a školní poradenské pracoviště se musí domluvit na jednotném řešení ohledně hodnocení žáka, prospěchu i chování. Vzájemná informovanost obou stran může pomoci v mnoha ohledech. Škola i rodič znají aktuální stav. Na základě pravidelné komunikace mezi ŠPP a rodiči můžeme žákovi s SVP pomoci mnohem efektivněji. (Baslerová et al., 2012)

4. Metodologie výzkumu

Pro potřeby tohoto výzkumu byl zvolen kvalitativní přístup, který je následně definován takto. Kvalitativní výzkum popisuje ve své práci Skutil et al (2011) „...*Kvalitativní výzkum nemá na začátku podrobně a přesně stanovený projekt, jako to bývá u kvantitativního výzkumu. Na začátku se stanoví rámcový výzkumný projekt a ten se v průběhu výzkumu doplňuje a upřesňuje na základě změn, protože se zkoumají lidé a situace v přirozeném prostředí, které se často mění...*“ (Skutil et al, 2011, s. 72)

Kvalitativní výzkum je proměnlivý a flexibilní. Nesmíme zapomínat na dodržování stanoveného cíle výzkumu. V průběhu kvalitativního výzkumu si výzkumník vede podrobný záznam o všech informantech. Skutil et al (2011), také zmiňuje, že je potřeba vybrat si osoby nebo skupiny na základě jejich odbornosti a dosavadních zkušeností v daném oboru. Osoby by měly být autentické a to nás může vést k dalším a novým otázkám. Zároveň udává, že počet osob nemusí být početný nýbrž dobře vybraný. Dále nazývá zkoumané osoby jako „...*participanti, informanti někdy i případy...*“ (Skutil et al, 2011, s 73)

Ke zkoumání daného cíle jsem si vybrala kvalitativní výzkum z důvodu využití rozhovoru, který budu realizovat individuálně s danou osobou.

Rozhovory jsou realizovány s metodikem prevence, školním speciálním pedagogem, školním psychologem, výchovným poradcem, ostatními učiteli a v neposlední řadě se zákonnými zástupci. Tyto rozhovory směřují k otázkám spolupráce a vzájemné komunikace mezi těmito jednotlivci na dané škole.

4.1 Cíle výzkumu a výzkumné předpoklady, otázky

Záměrem kvalitativního výzkumu je vysvětlit a pochopit spolupráci mezi aktéry školního poradenského pracoviště na konkrétní škole, kterou jsem si pro svůj výzkum vybrala. Zjištění, které nám ukáže jestli je spolupráce vzájemná nebo není opětovaná. V některých oblastech můžeme zjistit nedostatky ve spolupráci, ale i naopak příznivé a kladné informace o spolupráci. Nedílnou součástí tohoto výzkumu bude i spolupráce s ostatními učiteli a školním poradenským pracovištěm. Zda je působení školního poradenského pracoviště podle jejich

názoru užitečné, Jestli panují mezi pracovníky školního poradenského pracoviště neshody nebo naopak se shodnou na záležitostech spojené s problémy, které aktuálně řeší.

Pro potřeby tohoto výzkumu byl stanoven následující **hlavní cíl**: Zjistit, jakým způsobem funguje spolupráce a komunikace školního poradenského pracoviště s vybranými aktéry společného vzdělávání. Vybráni aktéři jsou členové ŠPP, učitelé, zákonní zástupci.

Dále byly stanoveny následující **4 výzkumné předpoklady**:

Výzkumný předpoklad číslo 1: Předpokládáme, že spolupráce mezi kolegy ŠPP bude probíhat pravidelně, bude systematická a včasná.

Výzkumný předpoklad číslo 2: Předpokládáme, že školní poradenské pracoviště spolupracuje se školským poradenským zařízením v pravidelných intervalech, jejich komunikace je převážně telefonicky popřípadě osobní.

Výzkumný předpoklad číslo 3: Předpokládáme, že školní poradenské pracoviště spolupracuje se všemi ostatními učiteli soustavně, dle nastavených pravidel.

Výzkumný předpoklad číslo 4: Předpokládáme, že spolupráce ŠPP a zákonných zástupců je na dobré úrovni a preferují osobní schůzky se zákonnými zástupci.

Ke každému výzkumnému předpokladu je stanovena výzkumná otázka. Číslo výzkumného předpokladu koresponduje s číslem výzkumné otázky.

Výzkumné otázky:

Výzkumná otázka číslo 1: Jak probíhá spolupráce mezi kolegy ve školním poradenském pracovišti? (školní speciální pedagog, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog)

Výzkumná otázka číslo 2: Jakým způsobem případně jak a kdy spolupracuje školní poradenské pracoviště se školským poradenským zařízením? Jaká je jejich spolupráce?

Výzkumná otázka číslo 3: Jak spolupracuje ŠPP s ostatními učiteli?

Výzkumná otázka číslo 4: Jak probíhá spolupráce školního poradenského pracoviště se zákonnými zástupci žáka s SVP?

Individuální polostrukturovaný rozhovor probíhá na základě předem připraveného výzkumného plánu.

Tazatelské otázky klademe respondentům, které zmiňujeme v charakteristice výzkumného vzorku níže.

Otázky pro členy školního poradenského pracoviště:

1. Jak byste popsal/a svou pozici a náplň práce ve školním poradenském pracovišti?
2. Jak často se schází na Vaší škole ŠPP?
3. Je ve škole nastavený pravidelný systém schůzek mimo ŠPP? (schůzky s AP, třídními učiteli,...)
4. Jaká je spolupráce mezi kolegy v ŠPP? Popřípadě když řešíte konkrétní případ, spolupracujete ihned s ostatními kolegy z ŠPP?
5. Je dle Vás komunikace mezi ŠPP a ostatními kolegy dostačující? (shody, neshody)
6. Kdo u Vás na škole zodpovídá za ŠPP?
7. Jako formou probíhá komunikace mezi ŠPP a zákonnými zástupci? (forma, způsob, frekvence)
8. Je něco, co vy osobně byste zlepšili v oblasti spolupráce a komunikace se zákonnými zástupci, dále třídními učiteli?
9. Jaké jsou dle Vás největší překážky v práci ŠPP?
10. Jakým způsobem popřípadě kdy a jak komunikujete se školským poradenským zařízením a jaká je jejich vzájemná spolupráce?

Otázky pro učitele:

1. Jak byste popsal práci ŠPP na škole, kde působíte?
2. Jak se Vám spolupracuje s ŠPP?
3. Vzpomenete si na konkrétní případ, který jste řešil s ŠPP? (postup, průběh, závěr)
4. Jak se Vám s ŠPP komunikuje?
5. Budete vědět personální obsazení v ŠPP? (jednotlivé aktéry)
6. Obracíte se s problémem na jednotlivce v ŠPP nebo oslovíte pověřenou osobu či vedení školy?

Otázky pro rodiče:

1. Víte, že na škole je pracoviště ŠPP?
2. Víte, co znamená ŠPP a jaká je jeho funkce?
3. Máte nějaké zkušenosti s ŠPP?
4. Jak probíhala komunikace s ŠPP?
5. Jaká byla spolupráce s ŠPP?
6. Je něco, co byste jako rodič uvítal s ohledem na působení ŠPP?

4.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek č. 1 vytvářejí speciální pedagog, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog. V této charakteristice jsme zjistili věk, délku pedagogické praxe, délku praxe na dané pozici a vzdělání respondentů. Viz tabulka č.1

Tabulka č.1 charakteristika respondentů - ŠPP

pozice	věk	Délka pedagogické praxe	Délka praxe na dané pozici	vzdělání
Speciální pedagog	62	35 let	10 let	Mgr., spec.ped.
Školní metodik prevence	36	10 let	5 let	Mgr.
Výchovný poradce	43	20 let	1 rok	Mgr. probíhající studium výchovného poradce

Školní psycholog	50	15 let	7 let	Mgr. et Ing.
------------------	----	--------	-------	--------------

Výzkumný vzorek č. 2 se zabývá učiteli 1. a 2. stupně. Je zde uveden věk, délka pedagogické praxe a dosažené vzdělání. Viz tabulka č. 2

Tabulka č.2 charakteristika respondentů – učitelé

Pozice	Věk	Délka pedagogické praxe	Vzdělání
Učitelka 1. stupeň	44 let	5 let	Mgr.
Učitelka 2. stupeň	36 let	9 let	Mgr.

Výzkumný vzorek č. 3 se věnuje zákonným zástupcům, kteří mají nějakou zkušenost se spoluprací s ŠPP. V této charakteristice jsme zjistili věk, věk žáka/dítěte rodičů a dosavadní vzdělání, kterého dosáhli. Viz tabulka č.3

Tabulka č.3 charakteristika respondentů – zákonní zástupci

Pohlaví	Věk	Věk žáka	Vzdělání
Žena	36 let	7 let	Mgr.
Muž	45 let	14 let	SŠ

4.3 Metoda sběru dat

Ke zkoumání daného cíle jsem si vybrala kvalitativní výzkum z důvodu využití polostrukturovaného rozhovoru, který jsem realizovala individuálně s danou osobou. Tyto rozhovory jsou zaměřené na členy školního poradenského pracoviště, učitele a zákonné zástupce, kteří se podílí na vzdělávání žáků s SVP.

Tyto rozhovory směřují k otázkám spolupráce a vzájemné komunikace mezi členy ŠPP, mezi ŠPP a zákonnými zástupci, mezi ŠPP a zákonnými zástupci a mezi ŠPP a ŠPZ.

Strauss a Corbinová (1999) tvrdí, „ ... že se metody kvalitativního přístupu užívají k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou jevů, o nichž toho ještě moc nevíme. Mohou být také použity k získání nových a neotřelých názorů na jevy, o nichž už něco víme... “. (Strauss a Corbinová 1999)

Podle některých autorů je rozdíl mezi kvalitativním a kvantitativním výzkumem určen spíše použitými metodami. (Panye, Paynová, 2004) Jednoduše řečeno kvantitativní výzkum bývá často spojen s použitím dotazníků, zatímco v kvalitativním výzkumu je typickým nástrojem rozhovor. Nicméně toto zjednodušené pojetí může být příliš úzké, protože rozhovor může být úspěšně využit v obou přístupech, a to v závislosti na jeho konkrétním účelu a formě. Hlubkový a polostrukturovaný rozhovor se často používá k získání detailních a komplexních informací, zatímco standardizovaný a strukturovaný rozhovor se zaměřuje na položení stejných otázek všem respondentům ve stejném pořadí.

Polostrukturovaný rozhovor

Polostrukturovaný rozhovor je jako kombinace dvou světů v kvalitativním výzkumu. Na jedné straně máme určitý plán, sestavený výzkumníkem předem, který poskytuje jakousi kostru pro průběh rozhovoru. To pomáhá udržet určitou konzistenci mezi různými rozhovory a zajistit, že se dotkneme klíčových témat. Na druhou stranu však tento plán není pevně daný. Je tu prostor pro spontánnost, kde můžeme reagovat na to, co účastníci říkají, a přizpůsobit směr rozhovoru jejich odpovědím. Tato flexibilita je důležitá, protože umožňuje hlouběji proniknout do témat, která se objeví během rozhovoru, a lépe porozumět účastníkům. Výzkumník může klást další otázky na základě toho, co slyší, a tím se otevírá prostor pro bohatší diskusi. Přestože máme nějaký plán, není to rigidní postup. Máme prostor pro přizpůsobení se situaci a prozkoumání nových směrů, které se mohou v průběhu rozhovoru objevit. Takže i když je rozhovor řízený určitou strukturou, stále je otevřený pro nové nápady a témata. Celkově je polostrukturovaný rozhovor mocným nástrojem pro sběr kvalitativních dat. Kombinuje systematický přístup s flexibilitou, což umožňuje výzkumníkovi získat hlubší a bohatší porozumění zkoumaným jevům a procesům.

Charakteristickým rysem polostrukturovaného rozhovoru je kombinace předem stanoveného rámce otázek či témat s otevřeností vůči reakcím a projevům účastníků. To

znamená, že výzkumník začíná s připravenými otázkami, které mu umožňují nasměrovat rozhovor, ale zároveň je ochoten reagovat na odpovědi a prohlubovat téma dle potřeby. Flexibilita je klíčovým prvkem tohoto přístupu. V průběhu rozhovoru může výzkumník upravovat další otázky a témata podle toho, jak se vyvíjí dialog s účastníkem. To umožňuje hlubší porozumění zkoumaným jevům a zajišťuje, že výzkumník nepřehlédne důležité informace. Přestože je průběh rozhovoru flexibilní, stále je zachována určitá struktura a standardizace. Výzkumník se snaží dodržet základní rámeček otázek, což umožňuje srovnání odpovědí mezi různými účastníky a zajišťuje konzistenci výsledků. Polostrukturovaný rozhovor také podporuje aktivní interakci mezi výzkumníkem a účastníkem. Výzkumník může reagovat na odpovědi účastníka a klást další otázky na základě jejich projevů, což vede k hlubšímu prozkoumání daného tématu. Celkově je polostrukturovaný rozhovor významným nástrojem v kvalitativním výzkumu, který umožňuje sběr bohatých a komplexních dat, zatímco poskytuje určitou míru kontroly nad průběhem rozhovoru. Tento přístup je často využíván v situacích, kdy je důležité kombinovat strukturu s flexibilitou pro získání hlubšího porozumění zkoumaných jevů. (Miovský, 2006)

4.4 Metoda analýzy dat

Dle Švaříčka „... Pomocí kvalitativního přístupu můžeme získat nejenom jiná data (terénní poznámky, dlouhé výpovědi respondentů), ale že tato data musíme analyzovat a interpretovat jinými postupy, než využívá kvantitativní přístup, a díky tomu získáme zcela jiné typy závěrů. Analýza dat v kvalitativním přístupu je odlišná od analýzy v kvantitativním přístupu, kde aplikujeme předem zřízené kategorie k datům podle pevných pravidel. Kvalitativní analýza interpretace dat je hledání sémantických vztahů mezi nimi a spojování deskriptivních kategorií do logických celků...“ (Švaříček, 2007)

Pro analýzu přepsaných rozhovorů jsem zvolila metodu obsahové analýzy. Kvalitativní obsahová analýza je metoda, která slouží k pochopení a vysvětlení významu textů. Na rozdíl od kvantitativní analýzy, která se zaměřuje na počet opakování určitých prvků, kvalitativní analýza se soustředí na to, co tyto prvky skutečně znamenají a jaký mají kontext. Před zahájením obsahové analýzy je klíčové mít dobře definovaný výzkumný hlavní cíl. (Krippendorff, 2018)

Při výzkumu a získávání daných informací je vždy potřeba dodržet základní etická pravidla výzkumu, MŠMT popisuje tyto základní etické zásady výzkumu: ...“

- I. Svoboda výzkumu a odpovědnosti*
- II. Respektování názorové plurality a tolerance*
- III. Respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu*
- IV. Transparentnost*
- V. Solidarita a spolupráce ve výzkumu*
- VI. Prospěšnost a nepoškozování, každé riziko výzkumu musí být vyváženo přínosem...“ (Etický rámec výzkumu, 2015)*

Všechny tyto zásady byly při polostrukturovaném rozhovoru dodrženy. Byly přidány i etické aspekty, které zmiňuje Hendl (2023) ve své knize. Byl získán souhlas všech aktérů, kterých se polostrukturovaný rozhovor týkal. Všichni aktéři se svobodně rozhodli polostrukturovaný rozhovor podstoupit. Samozřejmě mohli odmítnout, měli možnost volby. V neposlední řadě se zachovala anonymita všech zúčastněných. (Hendl, 2023)

5. Výsledky výzkumného šetření

Pro výsledky výzkumného šetření byly použity přepisy rozhovorů, které byly následně analyzovány obsahovou analýzou.

5.1 Analýza výzkumných zjištění

Analýza výzkumných zjištění je realizována postupně, dle výzkumných otázek, které zmiňujeme v charakteristice výzkumného vzorku. Nejprve se zaměřujeme na výstupy zjištěné u členů ŠPP, následně učitelů a v poslední řadě zákonných zástupců. Vždy bude položena otázka a následovat bude odpověď daného aktéra.

5.1.1 Speciální pedagog

Jako prvního ze členů ŠPP byl dotazován speciální pedagog. Speciální pedagog na dané škole působí již 20 let a na pozici speciálního pedagoga je 10 let. Abych udržela anonymitu nebudu jmenovat speciálního pedagoga. Jediné, co můžu říct je, že je to žena. Její praxe je velice bohatá a pestrá. Její zkušenosti jsou pro mě velkým přínosem.

Speciální pedagožka nejprve zmínila svou náplň práce, která se zaměřuje především o péči žáků, kteří mají doporučení z SPC nebo PPP, dále zmiňuje žáky, kteří se nejeví třídnímu učiteli. Pozoruje a vyhledává žáky a snaží se jim pomoci, říká, že „...vytvoříme plán pedagogické podpory ve spolupráci s třídním učitelem nebo nastavíme podpůrné opatření 1. stupně“. Dále se stará o asistenty pedagoga ve smyslu, že jim vysvětluje, jakým způsobem mají s daným žákem pracovat. Spolu s výchovnou poradkyní mají na starosti porady, které jsou určené pouze pro asistenty pedagoga. Klade důraz na správnou práci AP, který pomáhá celé třídě. K žákům s SVP dodávám ... „Snažím, aby byla práce s žáky se SVP co nejlepší a výuka byla přizpůsobena jejím potřebám. Chodím do tříd a pozoruji, jak žáci pracují, jak s nimi pracuje AP, kde žák s SVP sedí. Jestli je jeho místo ve třídě vyhovující.“

K náplni práci v ŠPP se soustřeďuje především na informovanost svých kolegů ohledně žáků, kteří jsou v její péči. Dále sděluje končící doporučení z PPP a SPC u konkrétních žáků. Jejím hlavním úkolem v ŠPP je vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc od poraden. Uvádí, že pokud se takový žák najde postupuje tímto způsobem: „...Ve většině případu si pozveme zákonné zástupce a probíráme s nimi východiska, které si myslíme, že jsou pro dítě nejlepší.“

Na schůzi ŠPP řeší aktuální situace, které vznikají během vyučování. Pokud má dítě nevhodné chování nebo je nějaký konflikt snaží na schůzi najít nejvhodnější řešení ve spolupráci s ostatními kolegy.

Na škole se schází jednou za měsíc, ve většině případů se jedná o pondělí, dále uvedla, že pokud se najde někdo, kdo se nemůže schůze zúčastnit, přesouvají schůzku na jiný termín. Zdůraznila, že se snaží být vždy přítomni všichni členové ŠPP. Sdělila také důležitou informaci o výjimečných případech „...*Pokud nastane výjimečná situace, kterou potřebujeme akutně vyřešit jako tým, sejdem se hned ten daný den.*“ Dodala, že se taková situace odehrála pouze jednou za její pedagogickou kariéru. Speciální pedagožka měla potřebu poukázat na posun, který ve školství nastal. Vnímá ho spíše negativně než pozitivně. Nechápe skutečnost, že žáci si mohou dovolit po učitelích vulgárně pokřikovat. Popisovala, že z toho mají žáci kázeňský postih, ale z toho si mnohdy vůbec nic nedělají. Na schůzkách ŠPP poté tyto situace řeší a v jejich očích se tyto situace odehrávají čím dál více.

K otázce číslo 3 zdali je ve škole nastavený pravidelný systém schůzek mimo ŠPP, například schůzky s AP nebo třídními učiteli zmínila pravidelné porady školy. Ke pravidelným schůzkám s třídními učiteli se vyjádřila následovně: „*Pokud má třídní učitel nějaký problém, který se týká i speciálního pedagoga, vždy za mnou třídní učitel přijde.*“ Schůzky s AP mají nastavené porady pouze pro asistenty pedagoga, které uskutečňuje spolu s výchovnou poradkyní každého čtvrt roku.

Na spolupráci mezi kolegy v ŠPP odpověděla, tak že je přiměřená a v rámci možností. Ujasnila také, že není vždy spolupráce jednoduchá a rychlá, záleží na konkrétním případě, který nastane. Na doplňující otázku, zdali na konkrétním případě spolupracuje ihned s kolegy, uvedla, že je to velice individuální a v první řadě záleží na třídním učiteli, koho vyhledá jako prvního ze členů ŠPP.

Ke komunikaci mezi ŠPP a ostatními kolegy zmínila, že je z jejího pohledu nedostačující. Myslí si to, protože by s kolegy měli komunikovat mnohem více než doposud komunikují. Speciální pedagožka dodala, že záleží na aktuálním rozpoložení členů. Zmínila, že pokud jeden člen spěchá například domů, celá schůzka je podle ní zbytečná, protože se spoustu věcí přeskakuje, aby stihli skončit na určitý čas. Zároveň upozornila na fakt, že její představa je spíše pohádková než, aby to byla realita.

Speciální pedagožka uvedla zodpovědnou osobu za ŠPP výchovnou poradkyni, která celou schůzi vede a následně vytvoří zápis, který posílá všem na email včetně ředitele školy. Moje doplňující otázka zní zdali mohli členové ŠPP ovlivnit, kdo bude zodpovědný za ŠPP nebo to ředitel stanovil. Speciální pedagožka odpověděla velice stručně: „*O těchto věcech rozhoduje ředitel, nás se nikdo na nic neptal.*“

K otázce jakou formou probíhá komunikace mezi ŠPP a zákonnými zástupci zmínila komunikaci telefonickou, ale převážně individuální a osobní setkání ve škole. Komunikace je podle speciální pedagožky velice individuální. Rodiče si zvou především k podpisu končícího doporučení nebo individuálního vzdělávacího plánu. Frekvenci zmínila také jako individuální, jelikož záleží na konkrétním případě, podle toho se frekvence buď snižuje nebo zvyšuje. Dále říká, že „*...Máme rodiče, kteří musí do školy docházet pravidelně každý týden na konzultace ohledně jejich dítěte.*“ Dodala, že se jedná o děti s výchovnými opatřeními.

Zlepšení v oblasti spolupráce a komunikace se všemi členy týkající se vzdělávání žáka s SVP poznamenala osobnostní přístup k lidem. Zmínila, že se komunikace se zákonnými zástupci u nich na škole v posledních letech zlepšila, a má pocit, že je škola v této komunikaci na skvělé úrovni. U komunikace s třídními učiteli uvedla, že je nejspíše dostačující. Opět zmínila osobnost třídního učitele. Vyjádřila se „*...Záleží na osobnosti třídního učitele, protože někteří třídní učitelé řeší každou maličkost, jiní zase nechají některé situace dojít zbytečně daleko mnohdy až za hranice.*“ Dále poznamenala, že jí jde o to, že v tomto ohledu nejsou jednotní. Poznamenala, že je na vedení školy, aby určili pravidla, která se budou dodržovat ohledně komunikaci jak už s ŠPP tak i se zákonnými zástupci.

V rámci polostrukturovaného rozhovoru jsem se ptala na překážky v práci ŠPP. Speciální pedagožka označuje hlavní překážku a to nedostatek času, který limituje jejich práci. Znovu dodala, že jde o to, aby se častěji než jedenkrát za měsíc scházeli.

Speciální pedagožka se vyjádřila i ke spolupráci se školským poradenským zařízením. S školským poradenským zařízením komunikuje ona jako speciální pedagog nebo výchovná poradkyně. Ve většině případů komunikují telefonicky, protože se stává, že potřebují poradit ihned ohledně nějakého žáka. Ke spolupráci se vyjádřila pozitivním směrem. To je zřejmé zde: *Máme výbornou spolupráci s SPC, které se nám snaží vždy pomoci. S PPP máme také dobré zkušenosti, spolupráce je také na dobré úrovni.*“

5.1.2 Metodik prevence

Dalším tázaným je školní metodik prevence, který je na škole povinný. Je jím opět žena, která tuto funkci vykonává 5 let. Během její praxe v roli metodika prevence absolvovala několik školení týkající se její pozice. Snaha o to zlepšit prevenci a převážně informovanost o jakýkoliv aktuálních tématech na dané škole je pro ni důležité. Odpovědi byli stručnější avšak odpovědi na otázky byly vystiženy.

Její náplní práce je především plánování a organizace preventivních programů na různá témata dle aktuální potřeby žáků a potřeby určité třídy. Snaží se vyhledávat aktuální témata, která jsou potřebná prodiskutovat nebo do nich alespoň nahlédnout.

Na četnost schůzí ŠPP uvedla stejně jako speciální pedagožka jedenkrát za měsíc většinou pondělky. Z výpovědi zdali je nastavený pravidelný systém schůzek mimo ŠPP vyplynulo, že není.

Řešení konkrétního případu, který si žádá pomoc ŠPP vidí následovně: *„Pokud je něco, co vyžaduje okamžitou pomoc či řešení, sejdou se alespoň někteří členové například s třídními učitelkami nebo asistentkami. Poté se navrhuje další postup řešení, to už většinou dohromady na schůzce ŠPP. Spolupráce by mohla být podle metodika prevence lepší. K doplňující otázce, v čem konkrétně by mohla být spolupráce lepší, zmiňovala převážně informovanost ohledně všech řešených případů.*

K otázce, kdo na škole zodpovídá za ŠPP se vyjádřila stejně jako její kolegyně speciální pedagožka. Zodpovědnou osobu uvedla výchovnou poradkyni.

Komunikace s rodiči je podle metodika prevence důležitá. Komunikují telefonicky nebo e-mailem. Telefonicky ve většině případů za ŠPP komunikuje výchovný poradce či speciální pedagog. Komunikace s rodiči je podle ní v pořádku u třídních učitelů si myslí, že by mohla být častější a pravidelnější.

Největší překážkou v práci ŠPP je málo času na mnoho práce. Metodik prevence nemá zkrácený úvazek jako výchovný poradce, i když si myslí, že by to bylo také potřeba. Dodává, že se práce dělá tak napůl.

U komunikace s ŠPZ uvedla jako hlavního komunikátora speciálního pedagoga popřípadě výchovného poradce. Ona osobně s ŠPZ ještě nekomunikovala. Metodik prevence mluvil věcně

k tématu. Z metodičky vyzařovala pozitivní energie, která je pro tuto práci velice důležitá. Empatie a nadhled vystihuje metodičku prevence na této škole.

5.1.3 Výchovný poradce

Dalším členem ŠPP je výchovný poradce, kterou je zároveň zástupkyně ředitele 1. stupně. Je to žena, která má dlouholetou praxi, ale na pozici výchovného poradce je pouhý rok.

Svou pozici popsala jako vedoucí ŠPP a zároveň výchovný poradce. K náplni práce uvedla ty nezákladnější poradenské služby žákům s ohroženým prospěchem, žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, žákům s problémovým chováním. Dále také poskytuje poradenské služby zákonným zástupcům těchto žáků, ale také pedagogům a AP. U kariérního poradenství se výchovná poradkyně zmínila o výpomoci jiného pedagoga, který má tuto agenturu na starosti. Pedagog se stará o informovanost končících žáků ohledně dalšího studia, komunikuje se zákonnými zástupci a jinými školami, které další studium poskytují.

Shodla se i výchovná poradkyně s ostatními dotazovanými na četnosti schůzek ŠPP jednou měsíčně v předem stanovený termín.

Pravidelné schůzky mimo ŠPP uvádí dle aktuálních potřeb nebo po domluvě s AP nebo třídními učiteli případně dalšími kolegy. U asistentů mají pravidelné porady, které se speciálním pedagogem vedou.

Spolupráce a komunikace je podle výchovné poradkyně dostačující, její kolegové občas mívají odlišné názory, ale to považuje za běžné a správné, protože o tom musí debatovat a mnohdy je to dovede na společné řešení.

Forma komunikace mezi ŠPP a rodiči probíhá telefonicky, převážně však formou osobního setkání se zákonnými zástupci ve škole. Vyžaduje, aby u jednání byl vždy někdo ze členů ŠPP. Pokud jde o složitější případ je podle ní lepší, když je přítomno vedení školy. U frekvence uvádí, že „...*může být velice častá, ale taky naopak. Je to individuální.*“

Postupně se výchovná poradkyně snaží spolupráci a komunikaci vylepšovat, zároveň uvádí jisté pokroky, které již jdou vidět. U rodičů převažují pozitivní ohlasy vůči škole, které u předchozího vedení nepřevažovali. Ke spolupráci s třídními učiteli se vyjádřila spokojeně. Přijde ji v pořádku a dostačující.

Překážky v práci ŠPP jsou někdy zdlouhavé porady, které mohou být i tříhodinové a nabízí řešení častějšího setkávání.

U komunikace s ŠPZ uvádí, že jako výchovný poradce komunikuje s ŠPZ ohledně nových doporučení z poraden. Dále uvádí, že ve spolupráci se speciálním pedagogem komunikují se ŠPZ ohledně aktuálních potřeb žáků se SVP. Komunikace je telefonická a přes datovou schránku.

5.1.4 Školní psycholog

Poslední polostrukturovaný rozhovor ze členů ŠPP probíhá se školním psychologem, kterým je muž. Školním psychologem je 7 let z toho jeho celková pedagogická praxe je 15 let. Vzhledem k jeho vytíženosti jsme museli rozhovor urychlit. Předem mě informoval o stručnosti a nekonkrétnosti skrze udržení anonymity.

Svou pozici a náplň práce popsal výstižně: „*Jsem psycholog, mou náplní práce jsou konzultace se žáky, rodiči, učiteli, asistenty, práce s třídními kolektivy, krizové intervence.*“ Dále školní psycholog zmiňuje, že žáků, kteří potřebují jeho pomoc je čím dál tím více. Stává se, že žáků s krizovou intervencí má do týdne nespočet. Nechtěl se dále vyjadřovat k důvodu, proč tomu tak je.

Podle školního psychologa je spolupráce v rámci ŠPP všelijaká. Pokud si případ vyžádá spolupráci, tak spolupráce probíhá. Přesněji řečeno: „*Jsmo schopni v daný okamžik se dohodnout a zkoordinovat.*“ .“ Dále zmiňuje, že je pro něj důležité, v jakém aktuálním rozpoložení jsou kolegové. Pokud se jedná o případ, ve kterém byli zainteresovaní a jsou situací negativně ovlivněni, vyhledá spolupráci jiného kolegy. S daným kolegou si pohovoří další den

Zdali funguje nějaký nastavený pravidelný systém schůzek mimo ŠPP se vyjádřil: „*...není mi známo, že by se něco takového dělo*“.

Stejně jako všichni členové ŠPP se shodl i pan psycholog na zodpovědné osobě za ŠPP.

Komunikace mezi ŠPP a ostatními kolegy nebo kolegyněmi má dle jeho názoru své rezervy. Forma komunikace mezi ŠPP a rodiči probíhá telefonicky nebo jako osobní konzultace, kterou preferuje. Zmínil, že frekvence je podle potřeby a náročnosti případu.

Zlepšení v oblasti spolupráce a komunikace se zákonnými zástupci vidí hlavně v rychlosti a úplnosti předávání informací mezi jednotlivými členy komunikačního procesu. Dal najevo, že u některých kolegů jsou mezery větší u některých menší.

Překážky v ŠPP sdělil jako většina členů ŠPP nedostatek času, u některých případů názorové rozdíly mezi členy v ŠPP, které jsou podle něj největší překážkou. Poslední otázka v polostrukturovaném rozhovoru se dotýká způsobu komunikace se školským poradenským zařízením. Prozradil, že není v komunikaci s ŠPZ. Pokud ho požádá speciální pedagog o spolupráci na daném případě sepíší spolu email, který je pro jednu z poraden. Jediná jeho komunikace s ŠPZ je při konzultaci u nich ve škole.

5.1.5 Učitelé

Dalšími dotazovanými jsou pedagogové. Jeden pedagog z nižšího stupně a druhý pedagog z vyššího stupně. Prvním dotazovaným je učitelka 1. stupně. Paní učitelce je 53 let a její praxe je dlouholetá. Otázky jsou pokládány postupně. Otázek je celkem 6 a všechny jsou zaměřené na spolupráci a komunikaci s ŠPP na škole.

Popis práce ŠPP na škole popisuje následovně: *„Práci školního poradenského pracoviště bych popsala jako vyhledávání žáků, kteří nějakým způsobem školu nezvládají. Zároveň se starají o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.“*

Spolupráci s ŠPP dotazovaná vidí tak, že se jí s ŠPP spolupracuje dobře. Určitě nespolupracuje s celým ŠPP, ale většinou s psychologem nebo výchovným poradcem. Pokud se jedná o děti s SVP, speciální pedagog dochází dvakrát týdně do třídy na předmět speciálně pedagogické péče, kde má na starosti žáky s SVP. Popřípadě konzultuje s třídní učitelkou aktuální potíže. U otázky číslo tři zdali si vzpomene na konkrétní případ, který řešila s ŠPP, sdělila případ jedné své žákyně, která má paní asistentku. Ve třídě proběhla nějaká situace, kterou následovně konzultovala se školním psychologem. Školní psycholog následně obeznámil členy ŠPP na další schůzi.

Komunikaci považuje za nutnou, zároveň prozradila, že: *„Ještě se mi nestalo, abych komunikovala se všemi členy najednou. Nikdy jsem nebyla na jejich poradě. Vždy vyhledám někoho, kdo je v danou situaci nejbliže.“*

Personální obsazení ŠPP dotazovaná vyjmenovala všechny členy ŠPP. Poznamenala, že může být i sociální pracovník členem ŠPP, kterého na škole, ale nemají. Na poslední otázku, jestli oslovuje jednotlivce nebo vyhledá pověřenou osobu či vedení, znovu zopakovala důležitost rychlosti reagovat na aktuální situaci a vrátila se k odpovědi, kterou řekla u komunikace s ŠPP.

Dalším pedagogem je paní učitelka, která učí na druhém stupni již 9 let. Její aprobaci je jazyk anglický. Polostrukturovaný rozhovor byl uskutečněn v jazykové učebně. Otázka první se zabývá popisem práce ŠPP na jejich škole. Dotazovaná věděla, že ŠPP na své škole mají, ale sama přiznala, že se o toto téma nikdy nezajímala a moc o tom nemá ponětí. Nicméně zmínila: „...řeší žáky, kteří mají doporučení a starají se o žáky s ohroženým prospěchem“. K otázce číslo dvě, která se týká spolupráce uvedla, že s ŠPP nespolupracuje na žádném případě. Je důležité zmínit, že paní učitelka není třídní a nevyučuje celé třídy, ale skupiny. Uvedla, že kdyby se setkala s nějakou abnormální situací, obeznámila by s ní školního psychologa nebo vedení školy. K další otázce nebyla potřeba odpověď, jelikož zmínila, že se doposud s žádným případem nesetkala. Na otázku pátou ohledně obsazení ŠPP odpověděla následovně: „*Určitě vím, že je tam školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce a speciální pedagog.*“ U poslední otázky, která se týká problémů žáků a jejich řešení se vyjádřila podobně jako u otázky č. 2. Zároveň znovu dodala, že by určitě vyhledala vedení školy, které je ve většině případů ve svých kancelářích nebo případně psychologa, kterého je někdy obtížnější najít, protože zrovna může řešit nějaký případ na jiné budově. Případně zmínila, že emailem nebo telefonicky by obeznámila opět psychologa.

5.1.6 Zákonní zástupci

Posledními dotazovanými jsou zákonní zástupci. Dotazovaní rodiče jsou dva. Jedna žena a jeden muž. Na otázky jsem se ptala na půdě školy, kterou navštěvují jejich děti. Dotazovaní byli obeznámeni s pravidly polostrukturovaného rozhovoru.

Prvním dotazovaným je žena ve věku 36 let, která má syna ve věku 7 let. Syn navštěvuje školu, kde výzkum probíhal. Ona i její syn mají zkušenosti s PPP, které navštěvují. Maminka žáka proto byla ve větším obraze než druhý dotazovaný, otec žáka, který zkušenosti s poradnami nemá.

Maminka žáka věděla, že na škole působí ŠPP i co znamená a také věděla jeho funkce, které uvedla: „*Vím, že se starají o žáky, kteří právě navštěvují poradny a pomáhají těmto žákům začlenit se do kolektivu bez rozdílu.*“

Maminka komunikuje převážně se speciální pedagožkou, kterou chválila a oceňovala její přístup. Spolupráce je podle ní dobrá, vždy se snaží škola vyjít vstříc.

Jako rodič by uvítala více informací na webových stránkách školy ohledně různých besed a setkání dopředu. Jinak se spokojená se spoluprací a celkovou účinností ŠPP na škole.

Druhým dotazovaným je již zmíněný muž, který je otcem 14ti letého chlapce, který chodí do posledního ročníku základní školy. Zaznamenal co je to ŠPP, když se řešili výchovné problémy chlapce, takže předpokládá, že funkce ŠPP je vyhledávání a následné řešení problémů u problémových žáků. Komunikace probíhala nejdříve telefonicky, následně byl tatínek pozván do školy, kde probírali různá řešení problému.

Spolupráci s ŠPP oceňuje, je rád za rady, které od ŠPP především od výchovné poradkyně dostal. Nemá potřebu něco vytýkat, všechno probíhalo v souladu s domluvou.

Jako rodič by uvítal, kdyby jej ŠPP upozornila dříve na problémy s chováním jeho syna. Včasné řešení by mohlo předejít mnoha přestupkům.

5.2 Vyhodnocení výzkumných předpokladů a výzkumných otázek

Na základě provedených rozhovorů jsem formulovala závěry k výzkumným předpokladům a následně odpověděla na výzkumné otázky.

Výzkumný předpoklad číslo 1, který předpokládá, že spolupráce mezi kolegy ŠPP bude probíhat pravidelně a bude systematická a včasná.

Předpoklad se potvrdil na základě odpovědí všech členů ŠPP, kteří se shodli na jednoznačné odpovědi. ŠPP skutečně probíhá pravidelně, je systematické a včasné. Ukázalo se, že poradenský tým se schází v pravidelných intervalech, a to jak v rámci plánovaných setkání, tak i při řešení konkrétních problémů. Tento výzkumný předpoklad byl tedy potvrzen.

Výzkumný předpoklad číslo 2 předpokládá, že školní poradenské pracoviště spolupracuje se školským poradenským zařízením v pravidelných intervalech. Dále Předpokládá, že komunikace je realizována prostřednictvím e-mailu.

Analýza ukázala, že spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a školským poradenským zařízením probíhá nepravidelně, přičemž frekvence setkání a komunikace není

stanovená v pravidelných intervalech, jak bylo původně předpokládáno. Většina komunikace mezi těmito dvěma pracovišti je realizována prostřednictvím telefonní a osobní komunikace. Tímto způsobem je tento výzkumný předpoklad vyvrácen.

Výzkumný předpoklad číslo 3 tvrdí, že školní poradenské pracoviště spolupracuje se všemi ostatními učiteli soustavně, dle nastavených pravidel.

Výsledky výzkumu ukázaly, že školní poradenské pracoviště neprovádí soustavnou spolupráci se všemi učiteli podle nastavených pravidel. ŠPP spolupracuje s ostatními učiteli pouze v případě, že potřebují jejich pomoc při řešení konkrétních problémů, což znamená, že spolupráce není pravidelná a systematická. Tento přístup naznačuje, že komunikace a spolupráce mezi ŠPP a ostatními učiteli probíhají nepravidelně, nastavená pravidla nejsou. Jinými slovy, komunikace a spolupráce jsou organizovány podle aktuálních jednorázových potřeb, nikoliv podle předem stanovených pravidel. Výzkumný předpoklad byl vyvrácen.

Výzkumný předpoklad číslo 4 říká, že spolupráce ŠPP a zákonných zástupců je na dobré úrovni. Předpokládáme, že preferují osobní schůzky se zákonnými zástupci.

Zjištění ukázala, že spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a zákonnými zástupci je skutečně na dobré úrovni. Podle získaných informací, včetně zpětné vazby od zákonných zástupců, je tato spolupráce pravidelná a efektivní. Dále se potvrdilo, že zákonní zástupci preferují osobní schůzky, což naznačuje, že osobní kontakt je považován za nejvhodnější způsob řešení záležitostí týkajících se jejich dětí. Tento výzkumný předpoklad byl tedy potvrzen jako pravdivý.

Následují odpovědi na výzkumné otázky, které mě dovedli k naplnění hlavního cíle. Výzkumné otázky navazují na výzkumné předpoklady.

Výzkumná otázka číslo 1: Jak probíhá spolupráce mezi kolegy ve školním poradenském pracovišti. (školní speciální pedagog, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog)

Odpověď na výzkumnou otázku číslo 1: Na základě získaných odpovědí od jednotlivých členů školního poradenského pracoviště probíhá spolupráce mezi kolegy různými způsoby. Speciální pedagog považuje spolupráci za přiměřenou a odpovídající možnostem, které jsou k dispozici. Metodik prevence uvedl, že spolupráce by mohla být lepší, především

v oblasti informovanosti o všech aktuálních případech, které jsou na ŠPP řešeny. Výchovný poradce považuje spolupráci za dostačující a odpovídající potřebám školy. Školní psycholog popisuje spolupráci jako různorodou, ale zdůrazňuje, že pokud je potřeba spolupracovat, členové týmu se vždy dokážou dohodnout a spolupracují efektivně.

Celkově lze říci, že spolupráce mezi kolegy ve školním poradenském pracovišti je považována za funkční, ale existují oblasti, kde by se mohla zlepšit, zejména v oblasti informovanosti o aktuálních případech.

Výzkumná otázka číslo 2: Jakým způsobem případně jak a kdy spolupracuje školní poradenské pracoviště se školským poradenským zařízením. Jaká je jejich spolupráce.

Odpověď na výzkumnou otázku číslo 2: Spolupráce školního poradenského pracoviště se školským poradenským zařízením probíhá následujícími podobami. Školní speciální pedagog uvedl, že komunikace se školským poradenským zařízením probíhá především telefonicky, přičemž tuto komunikaci zajišťuje buď ona sama, nebo výchovná poradkyně. Metodik prevence se do komunikace se školským poradenským zařízením nezapojuje, přičemž specifikovala školní speciální pedagožku jako hlavního komunikátora v této oblasti. Výchovná poradkyně spolupracuje se školským poradenským zařízením společně se školním speciálním pedagogem, přičemž komunikace probíhá telefonicky nebo prostřednictvím datové schránky. Školní psycholog se do komunikace s poradenským zařízením zapojuje pouze v případě, kdy přijedou odborníci z poradny na konzultaci do školy nebo pokud ho o spolupráci požádá speciální pedagožka při řešení konkrétní kazuistiky.

Všeobecně je spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a školským poradenským zařízením převážně telefonická a probíhá pouze tehdy, kdy je potřeba řešit specifické případy. Hlavními komunikátory jsou školní speciální pedagožka a výchovná poradkyně.

Výzkumná otázka číslo 3: Jak spolupracuje ŠPP s ostatními učiteli.

Odpověď na výzkumnou otázku číslo 3: Podle názorů jednotlivých členů školního poradenského pracoviště a učitelů spolupráce probíhá následovně: ŠPP považuje spolupráci za nedostačující, přičemž by měla být častější a pravidelnější. Podle nich má spolupráce své rezervy, které je potřeba zlepšit. Výchovná poradkyně tuto spolupráci považuje za dostačující, což naznačuje, že pro ni je současný stav spolupráce přijatelný. První učitel uvedl, že s ŠPP

spolupracuje dobře, ale nikdy nespolupracuje se všemi členy týmu najednou. Vždy vyhledá jednoho ze členů poradenského týmu, obvykle školního psychologa nebo výchovnou poradkyni, pokud je potřeba řešit konkrétní problém. Druhý učitel přiznal, že dosud s ŠPP nespolupracoval. Kdyby se ale naskytl případ, kde by spolupráce byla potřebná, vyhledal by školního psychologa nebo vedení školy.

Spolupráce mezi ŠPP a učiteli není zcela pravidelná a systematická. Někteří učitelé preferují individuální kontakt s vybranými členy poradenského týmu, jako je školní psycholog nebo výchovná poradkyně, v závislosti na aktuálních potřebách. Na druhé straně někteří učitelé s ŠPP zatím neprováděli žádnou spolupráci. Tento stav naznačuje, že spolupráce mezi ŠPP a učiteli má prostor pro zlepšení, zejména v oblasti pravidelnosti a celkového zapojení širšího týmu.

Výzkumná otázka číslo 4: Jak probíhá spolupráce školního poradenského pracoviště se zákonnými zástupci žáka s SVP.

Odpověď na výzkumnou otázku číslo 4: Spolupráce mezi školním poradenským pracovištěm a zákonnými zástupci žáků s speciálními vzdělávacími potřebami probíhá převážně telefonicky, přičemž nejčastější formou komunikace jsou osobní schůzky nebo konzultace. První rodič uvedl, že komunikoval převážně se školní speciální pedagožkou a hodnotí spolupráci jako velmi dobrou. Chválí přístup poradenského týmu a je spokojen s tím, jak je spolupráce organizována. Druhý rodič začal komunikaci telefonicky a následně proběhla osobní schůzka. Spolupráci oceňuje, ale uvedl, že by ocenil rychlejší upozornění na chování svého dítěte, aby mohl včas reagovat na případné problémy.

Tento výstup naznačuje, že komunikace mezi ŠPP a zákonnými zástupci je většinou osobní a efektivní, přičemž rodiče hodnotí spolupráci pozitivně, i když některé oblasti, jako je včasná informovanost o chování dítěte, by mohly být zlepšeny.

Hlavním cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem funguje spolupráce a komunikace školního poradenského pracoviště s vybranými aktéry společného vzdělávání, konkrétně členy ŠPP, učiteli a zákonnými zástupci žáků s SVP. Na základě výše uvedených odpovědí na výzkumné otázky lze shrnout, že spolupráce a komunikace mezi školním poradenským pracovištěm a vybranými aktéry společného vzdělávání je funkční, ale stále existují oblasti, kde by bylo možné tento proces zefektivnit a zlepšit zejména v pravidelnosti a

informovanosti. Spolupráce s ostatními učiteli není systematická, ale za to včasná. Zákonní zástupci hodnotí spolupráci pozitivně, ale upozorňují na potřebu včasější informovanosti.

6. Limity výzkumu

Výzkum zaměřený na inkluzivní vzdělávání, který využívá polostrukturované rozhovory s aktéry, jakou jsou členové školního poradenského pracoviště, učitelé a zákonní zástupci, má několik limitů, které mohou ovlivnit interpretaci a validitu získaných dat.

Jedním z hlavních omezení je subjektivita názorů účastníků. V kvalitativním výzkumu jsou názory a zkušenosti sbírány na základě osobních perspektiv jednotlivců, což znamená, že odpovědi mohou být silně ovlivněny jejich osobnostními pocity, názory a profesními zkušenostmi. V kontextu inkluzivního vzdělávání, kde mohou být přítomny rozdílné názory na tento přístup, se může stát, že některé názory nebudou objektivní a nebudou odrážet širší realitu, což může omezit přenositelnost výsledků na širší populaci.

Dalším omezením je selektivní výběr účastníků rozhovoru. V tomto výzkumu byly provedeny rozhovory se členy ŠPP, dvěma učiteli mimo ŠPP a dvěma zákonnými zástupci. Vzorek je tedy omezený na konkrétní účastníky a to může znamenat, že výsledky nejsou reprezentativní pro celou populaci aktérů zapojených do inkluzivního vzdělávání. Výsledky se mohou vztahovat pouze na specifické zkušenosti a pohledy těchto jednotlivců, jelikož byly rozhovory vytvářeny na jedné škole. Na jiné škole, to můžou mít jinak. Vzhledem ke kvalitativně orientovanému výzkumu, ale není reprezentativnost výpovědí cílem šetření.

Časové limity jsou dalším faktorem, který může ovlivnit hloubku získaných dat. V této oblasti, která se vyznačuje složitými a dynamickými procesy, by byl lepší podrobnější a delší sběr dat, který by mohl přinést hlubší pohledy a širší spektrum názorů.

Dále může výzkumník neúmyslně ovlivnit interpretaci dat na základě vlastních předpokladů, očekávání nebo teorií, které se na začátku výzkumu stanovily. Takové předpoklady mohou vést k tomu, že některé aspekty dat budou přehlédnuty nebo interpretovány v souladu s osobními názory výzkumníka, což může ovlivnit objektivitu závěrů.

Tento výzkum tedy poskytuje cenný pohled na spolupráci ŠPP s ostatními aktéry inkluzivního vzdělávání, ale je důležité si uvědomit, že zjištění nemohou být automaticky považována za reprezentativní pro širší populaci. Pro hlubší a komplexnější porozumění by bylo třeba zahrnout širší vzorek účastníků a věnovat více času sběru dat. Výzkum by musel být kvantitativní.

7. Diskuze

Výzkum zaměřený na spolupráci mezi členy ŠPP, ostatními učiteli a zákonnými zástupci odhalil klíčové faktory, které ovlivňují efektivitu spolupráce v oblasti inkluzivního vzdělávání. S využitím polostrukturovaných rozhovorů jsme získali cenné pohledy do pracovních vztahů a dynamiky komunikace mezi jednotlivými aktéry. Polostrukturovaný rozhovor nám umožnil nahlédnout na subjektivní názory účastníků a na fungování školního poradenského týmu.

Výsledky výzkumu ohledně spolupráce se zákonnými zástupci potvrzují tvrzení Tyšera (2006), které naznačuje aktivní zapojení rodičů do vzdělávacího procesu. Je velmi důležité, aby rodiče byli od samého počátku součástí vzdělávacího procesu a aby byli včas informováni o postojích školy. Spolupráce s rodiči je klíčová pro dosažení co nejlepších výsledků.

Vyhláška č. 72/2005Sb. říká, že je škola povinna zajistit výchovného poradce a metodika prevence. Tito dva specialisté jsou na škole povinni, ale speciální pedagog a školní psycholog nemusí být. Jak v tomto výzkumu bylo několikrát zmíněno obsazení na škole, kde byly polostrukturované rozhovory vytvořeny je v ŠPP i speciální pedagog i školní psycholog. Narážím na časový problém, který na dané škole panuje. Vyhláška stanovuje mít metodika prevence a výchovného poradce, je důležitá, ale vzhledem k výsledkům výzkumu nestačí na pokrytí všech specifických potřeb žáků s SVP. I přes to, že na škole mají tyto dva specialisty navíc, je jejich náplň práce plně využita.

Výchovná poradkyně v rozhovoru prozradila, že kariérní poradenství předala jiné kolegyni, která má na starosti informovat žáky posledního ročníku základní školy o kariérních postupech. Opírala se o spoustu práce, které má. Praxe ukazuje, že práce je moc, ale vyhláška nám nařizuje mít pouze dva odborníky. V neposlední řadě na speciálního pedagoga a školního psychologa musí mít škola vyhrazené finanční prostředky, jelikož na škole nejsou povinni.

Nicméně tato škola má všechny čtyři odborníky, kteří jsou empatictí a to je základ pro dobré fungování ŠPP. Tento tým spolupracuje na úrovni, která jim je umožněna. Vzhledem k přístupům ohledně komunikace mezi kolegy vyšla najevo i tvrzení, která tvrdí, že je by mohla být lepší a jednodušší. Na druhou stranu může být přínosem různorodost názorů, které může členy posunout mnohem dál než odsouhlasený názor jednoho.

8. Závěr

V teoretické části této práce jsme se zaměřili na popis školního poradenského pracoviště, jeho činnost a obsazení. ŠPP se skládá z několika odborníků, kteří mají klíčovou roli v podpoře žáků s různými potřebami. Mezi členy patří speciální pedagog, výchovný poradce, metodik prevence a školní psycholog. Každý z těchto odborníků má svou specifickou roli v procesu poradenství, což přispívá ke komplexnímu přístupu k potřebám žáků.

Součástí této struktury je i spolupráce školního poradenského pracoviště s dalšími institucemi, jako jsou školská poradenská zařízení - speciálně pedagogická centra a pedagogicko-psychologické poradny. Tato spolupráce je nezbytná pro efektivní řešení problémů žáků, zejména těch, kteří mají specifické vzdělávací potřeby. Spolupráce mezi školou a těmito externími organizacemi zajišťuje kvalitní diagnostiku a následnou intervenci.

Dále jsme se zabývali specifickými potřebami žáků s SVP a roli rodičů v procesu komunikace se školním poradenským pracovištěm. Rodiče hrají nezastupitelnou roli v podpoře svých dětí a jejich spolupráce s odborníky z ŠPP je klíčová pro efektivní řešení vzdělávacích problémů. V rámci této spolupráce je důležité, aby rodiče byli informováni o vývoji svých dětí a aktivně se podíleli na rozhodování o podpoře, kterou dítě potřebuje.

Metodologie výzkumu se zaměřila na zkoumání spolupráce a komunikace mezi členy školního poradenského pracoviště, učiteli a zákonnými zástupci. Byly formulovány čtyři výzkumné předpoklady a čtyři výzkumné otázky, které měly za cíl prozkoumat, jakým způsobem dochází k interakci mezi těmito aktéry a jak tato interakce ovlivňuje proces poradenství a podporu žáků.

Metoda sběru dat byla založena na polostrukturovaném rozhovoru. Tato metoda umožnila získat hlubší vhled do názorů a zkušeností jednotlivých účastníků výzkumu – členů ŠPP, učitelů a zákonných zástupců. Rozhovory poskytly cenné informace o tom, jakým způsobem probíhá spolupráce, jaké výzvy a problémy jsou při komunikaci přítomny, a jaké faktory přispívají k úspěšnému zajištění podpory žákům s SVP.

Výsledky výzkumu potvrdily, že klíčovým faktorem pro efektivní spolupráci je otevřená a pravidelná komunikace mezi všemi zúčastněnými stranami. Důležité je, aby všechny strany měly jasně stanovené role a odpovědnosti a aby existoval prostor pro společné rozhodování o podpoře žáka. Tedy častější setkávání členů ŠPP za měsíc. Výzkum také ukázal, že spolupráce

mezi školními poradenskými pracovišti a externími institucemi, jako jsou SPC a PPP, přispívá k zajištění komplexní podpory pro žáky s SVP.

Celkově tedy výzkum přispěl k lepšímu pochopení dynamiky spolupráce mezi jednotlivými aktéry v systému školní podpory, což může sloužit jako podklad pro další zlepšení organizace a efektivity školních poradenských služeb.

Zde uvádím některá doporučení, která vyplynula z výpovědí. Častější setkávání členů je klíčové pro efektivní spolupráci. Zavedení pravidelných schůzek může zlepšit koordinaci podpory a výměnu názorů, které umožní včasnou diagnostiku. Dále by mohla být nabídnuta možnost aktivního zapojení rodičům do rozhodování a podpoře dítěte. Zvýšená informovanost, která rodiče uvede od samého počátku do dění, které se u jeho dítěte odehrává. Zajištění dostatečných časových kapacit, které umožní dostatečný čas pro plánování, řešení, komunikaci i reflexi problémů.

Doporučení pro další návazný výzkum může být zaměřen na porovnání různých modelů školního poradenství. Výzkum na porovnání různých modelů ŠPP v různých školách by mohl přinést zajímavé závěry o tom, jaké jsou organizační struktury a metody podpory. Jaká je spolupráce u nich na škole. Nebo výzkum, který bude zaměřen na sledování dlouhodobého dopadu poradenských služeb. Dlouhodobé sledování žáků s SVP, které by bylo zaměřeno na to, jak se podpora odráží na jejich školní výsledky nebo osobní rozvoj.

Seznam použité literatury

Literatura

- BASLEROVÁ, Pavlína, Jan MICHALÍK a Lenka FELCMANOVÁ A KOL., 2023. Katalog podpůrných opatření - obecná část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání. 3. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-633-4.
- BASLEROVÁ, P. a kol., 2012. Metodika práce se žákem se zrakovým postižením. Olomouc: UP, s. 57, ISBN 978-80-244-3307-3.
- BENDL, S., 2004. Neukázněný žák: cesta institucionální pomoci. 1.vyd. Praha: ISV nakladatelství. ISBN 8086642364
- ČÁP, D., P. KOUTNÁ, L. KREJČOVÁ, V. MERTIN, K. SLUŠNÁ, I. ŠTĚTOVSKÁ a J. FÉROVÁ, 2009. Výchovné poradenství. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-498-5.
- ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2001. Psychologie pro učitele. 2. Portál. ISBN 978-80-7367-273-7.
- ETICKÝ RÁMEC VÝZKUMU, 2015. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 09.01.2015 [cit. 2024-11-12]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj/eticky-ramec-vyzkumu-1>
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Páté, přepracované vydání. Praha: Portál, 2023. 494 stran. ISBN 978-80-262-1968-2.
- KENDÍKOVÁ, Jitka, 2018. Změny v legislativě na příkladech ze školní praxe. 1. Praha: Pasparta Publishing. ISBN 978-80-88163-90-9.
- KRIPPENDORFF, Klaus, 2018. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology, 4.vyd.
- KNOTOVÁ, Dana. Školní poradenství. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2.
- KUCHARSKÁ, A. a kol., 2014. Třístupňový model péče-jeho realizace a percepce specialisty školního poradenského pracoviště zapojenými v projektu RAMPS-VIP III. Praha: NÚV
- KUCHARSKÁ, Anna, 2013. Školní speciální pedagog. Portál. ISBN 978-80-262-0497-8.
- MATĚJČEK, Zdeněk, 1992. Dítě a rodina v psychologickém poradenství. 1. Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 80-04-25236-2.

- MICHALÍK, Jan, Pavlína BASLEROVÁ a Lenka FELCMANOVÁ A KOL., 2015. KATALOG PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ • OBECNÁ ČÁST PRO ŽÁKY S POTŘEBOU PODPORY VE VZDĚLÁVÁNÍ Z DŮVODU ZDRAVOTNÍHO NEBO SOCIÁLNÍHO ZNEVÝHODNĚNÍ. 1. Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4675-2.
- LAZAROVÁ, B., ONDRUŠ, D., 2000. Dva pohledy na náplň práce školního psychologa. Školský psycholog, roč. 10, číslo 1-2, s. 2-10. ISSN 1212-0529.
- LAZAROVÁ, Bohumíra; HLOUŠKOVÁ, Lenka; POL, Milan a TRNKOVÁ, Kateřina. Proměny práce školních psychologů v proinkluzivně naladěných školách. *Pedagogická orientace*. 2017, roč. 27, č. 2, s. 287-307. ISSN 1211-4669.
- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., 2010. Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánování péče. Praha: Portál., s. 183. ISBN 978-80-7367-739-8.
- MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Psyché. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- MŠMT, 2005. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění. OBECNÁ ČÁST 277 [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72.html>
- MŠMT, 2005. Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v platném znění. [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317>
- Národní pedagogický institut České republiky, Archiv-nuv: PPP [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/ramps/ppp.html>
- Národní pedagogický institut České republiky, Archiv-nuv: SPC [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/ramps/spc.html>
- Národní pedagogický institut České republiky, Školská poradenská zařízení. *Archiv-nuv.npi.cz* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/skolska-poradenska-zarizeni.html>
- Národní pedagogický institut České republiky, 2023. Postup v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://poradenstvi.npi.cz/zaci-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami#postup>

OPEKAROVÁ, Olga, 2010. Kapitoly z výchovného poradenství: Školní poradenské služby_2. Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-96-9.

RABUŠICOVÁ, Milada a Milan POL., 1996. Vztahy školy a rodiny dnes: hledání cest k partnerství. Pedagogika. Praha: PedF UK, roč. 1996, č. 2, s. 49-61. ISSN 0031-3815.

SKUTIL A KOL., Martin, 2011. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. 1. Portál., s. 72-73, ISBN 978-80-7367-778-7.

STRAUSS, A. L., CORBIN, J. Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie. Boskovice: Albert, 1999. ISBN 808-58-3460X.

SVOBODOVÁ, Jana. Kým jsem v pozici školního metodika prevence?: Zamyšlení nad osobností školního metodika prevence. Prevence: duben 2012. 2012, ročník 9, číslo 4, s. 9-12. ISSN 1214-8717.

ŠEĎOVÁ, Klára, 2009. Tiché partnerství: vztahy mezi rodiči a učitelkami na prvním stupni základní školy. Studia paedagogica., s. 28-51, ISSN 2336-4521.

ŠTECH, S., ZAPLETALOVÁ, J., 2001. Kvalitativní analýza přístupu školních psychologů k profesi – srovnání kazuistických studií. In: Metodika práce školních psychologů na ZŠ a SŠ. Projekt MŠMT. Praha : IPPP, s. 37-47

ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ A KOL., 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0. s. 15-16

TYŠER, Jiří. Školní metodik prevence: soubor materiálů. Most: Hněvín, 2006. ISBN 80-86654-17-6.

UZLOVÁ, I. Asistence lidem s postižením a znevýhodněním. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 135 s. ISBN 978-80-7367-764-0 ČAPEK, Robert, 2013. Učitel a rodič. 1. Grada, Publishing. ISBN 978-80-247-4640-1.

VÍTKOVÁ, Marie, 2004. Otázky speciálně pedagogického poradenství. 2. vyd. Brno: MSD, spol. s.r.o. 261 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-86633-23-3.

VYHLÁŠKA č. 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

VYHLÁŠKA č. 317/2005 Sb. Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

ZAPLETALOVÁ, J.. Co dělá školní psycholog? Kritická místa profese. Pedagogika. 2001, roč. 51, mimoř.č., s. 36-46. ISSN 0031-3815

ZAPLETALOVÁ, Jana. Inovovaná koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole /úpravy na základě realizace projektu RŠPP-VIP II/ [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <http://www.ippp.cz/rspp/images/vystupy/inovovan.pdf>

ZAPLETALOVÁ, Jana. Školní poradenská pracoviště (ŠPP). ZAPLETALOVÁ, Jana. Archiv-nuv.npi.cz [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/skolni-poradenska-pracoviste.html>

ZÁKON č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

